

Е. Е. Кузьмін

адвокат, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»

РЕФЛЕКСІЯ КАРАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПОКАРАННЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ

Статтю присвячено спробі комплексного теоретичного осмислення проблематики оцінювання рівня реального карального потенціалу покарання за міжнародні злочини через перспективу існуючих модернових філософсько-правових уявлень про міжнародне кримінальне правосуддя та специфіку його функціонування.

З огляду на проведений теоретико-правовий аналіз передових досягнень наукової фахової думки за останні декілька декад, визначено формування тенденції до суцільної всебічної критики міжнародного кримінального права та системи міжнародного кримінального правосуддя, як на концептуальному рівні, так і в площині окремих аспектів її практичної діяльності.

Особливу увагу приділено Міжнародному кримінальному суду, що наразі залишається «заручником» вельми нестандартної й хитросплетеної ситуації вимушеної потреби у віднайденні балансу між «служінням правосуддю і миру» та «встановленням пріоритету справедливості над силою».

Виявлено ключові фактори, які безпосередньо негативно впливають на рівень відплатного потенціалу покарання, що призначається органами міжнародної кримінальної юстиції: надмірний ступінь політизації системи міжнародного кримінального правосуддя, оскарження легітимності через відсутність належної міри примусу, а також характер притаманної вибірковості, наявність значної кількості та варіативності цілей із надто високою планкою для досягнення, інтуїтивність та казуальність правосуддя, які підривають відчуття загальної справедливості, а також гіпертрофоване сприйняття концепції прав людини.

Наголошено на нагальній необхідності повернення «моди на покарання» у сферу міжнародних відносин: кардинальної зміни ставлення до покарання, як непопулярного об'єкту, який цураються до перепідтвердження прихильності міжнародного співтовариства до тотальної, абсолютної й беззастережної неприйнятності безкарності за вчинення міжнародних злочинів.

Сформовано твердження про цілковиту неприпустимість толерування міжнародних злочинів і безальтернативність покарання, як засобу досягнення справедливості, що веде до мирного суспільного співіснування, в якому усі винуватці за брутальне насильство будуть засуджені та покарані за своїми заслугами: без незрозумілого пом'якшення, великодушності, поблажливості, милосердя та моралізації, – відплатно, суворо і невідворотно.

Ключові слова: покарання, міжнародне покарання, покарання за міжнародні злочини, міжнародне кримінальне право, покарання у міжнародному кримінальному праві, міжнародне кримінальне правосуддя, органи міжнародної кримінальної юстиції, покарання у міжнародній кримінальній юстиції, відповідальність за міжнародні злочини, боротьба з безкарністю.

Постановка проблеми. Перша зоря третього тисячоліття ознаменує собою, натепер вже таку схоже узвичаєну і начебто невід'ємну, асоціацію із передвістям переходу до нової захоплюючої ери в розвитку міжнародного кримінального права, – епохи його масованої нищівної критики та глибинного ціннісного «переформатування»,

а також заразом сутнісної трансформації концепту міжнародного кримінального правосуддя, – конструювання формули «справедливості для нового міленіуму» [1].

Доволі оптимістичний початок, тісно пов'язаний передусім із буквально «виковуванням» консенсусу між урядами та міжнародним гро-

мадянським суспільством, що загалом фіналізується у випрацювання драфту Римського статуту [2, с. xiv] та зрештою результує у створення перманентного [3, с. 520] Міжнародного кримінального суду [1], наводить на думку про те, що ключова роль у перевпорядкуванні світу з метою надання пріоритету справедливості над силою, що водночас становить узагальнене відображення як заявленої мети, так і власне призначення самого міжнародного кримінального права, як такого, та вимагає «переписування» правил, норм і практик [4, с. 125], буде цілком логічно і закономірно відведена саме цій, на той момент, новоствореній установі, – тому, що абсолютно законоправно вважалось, якщо не апофеозом, то принаймні апогеєм процесу, який був значно каталізований у Нюрнберзі, в якості інтегральної частини континууму [5, с. 191] циклічного розвитку [6, с. 545] міжнародного кримінального правосуддя.

Втім, досить швидко враження від позитивного дебюту та сподівання про широке і універсальне прийняття Суду усіма країнами, а також того, що з часом він стане однією з найважливіших міжнародних інституцій у світі [2, с. xviii], яка, з-поміж іншого, буде гідна не тільки своєї назви, а й постійної рішучої підтримки [5, с. 192], змінюються риторикою досадних розчарувань та невиправданих очікувань [6, с. 545]. В ній не без того «шорстке» [7] відплатне [8, с. 166] правосуддя – це моветон, кримінальне правосуддя – конкуруюча парадигма [9, с. 131]; а єдина чарівна панацея – розбудова відновного підходу ресторативного правосуддя [10, с. 6]: гуманного правосуддя [11, с. 5], правосуддя для жертв [12, с. 8], правосуддя за домовленістю [13, с. 49, 86] і через переговори [14, с. 1029], правосуддя, спрямованого на дистиляцію правди [15, с. 108], правосуддя, заснованого на «широкому прочитанні» прав людини [4, с. 131], а також максимальне сприяння утвердженню «альтернативного правосуддя із некримінальними формами покарання» [16, с. 157] під гаслом «тотального орієнтування на потерпілих» [17, с. 24].

З огляду на те, що міжнародне кримінальне право, словами Ш. Бассіуні, так само й досі перебуває у власній «мандрівці, яка ще не пройдена до кінця», а перехід від «політики безкарності до філософії караності» достатньо далекий від свого завершення [2, с. xiii], такі тенденції змушують серйозно замислитись над тим, в який саме спосіб вбачається ліквідація безкарності без покарання? Яким чином уявля-

ється скасування безкарності без кари? Втім, навіть у разі тих вочевидь рідкісних випадків призначення покарання органами міжнародного кримінального правосуддя, відкритим залишається й питання про те, наскільки ефективним видається його каральний вплив.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Трохи більше ніж за останню чверть століття все частіше та дедалі чіткіше починає проглядатись суттєве зростання наукового інтересу до проведення досліджень у сфері міжнародного кримінального права та правосуддя, що приводить до появи низки публікацій, присвячених різним аспектам означеної проблематики. Міркування, спрямовані на окреслення основоположних засад та загального обрису функціонального призначення міжнародного кримінального правосуддя закладаються у наукових роботах таких відомих фахівців, як Ш. Бассіуні [18; 19], Ф. Мегрета [20], а також В. Шабаса [6], з-поміж інших. Слугуючи своєрідним підґрунтям квінтесенція думок, які містяться у цих наукових працях знаходить своє безпосереднє відлуння у рефлексіях А. Кассезе [21; 22] та Д. Любана [23], які заслуговують особливої уваги насамперед тому, що здебільшого присвячені формуванню уяви про те, чим є та яким має бути міжнародне кримінальне правосуддя. У свою чергу осмислення процесу його поміщення у контекст «міжнародної справедливості», а також позиціонування Міжнародного кримінального суду у площині злободенних реалій відображається у знакових напрацюваннях Д. Боска [7] та Л. Н. Садат [1]. Примітно, що окреме місце в цій частині має бути неодмінно відведене «спостереженням з точки зору міжнародного кримінального права» К. Амбоса [3] та «відплатному аргументу» М. Кремніцера [8], які формують «належний тон» й «коректний вектор» спрямування, як міжнародного кримінального права, так і власне його правосуддя. Базисні роздуми щодо ролі покарання у межах міжнародного кримінального правосуддя та поза ним деталізуються у направду монументальному доробку К. Б. Карлсон [4], Д. К. Стюарта [24], П. Хазана [25; 17], а також М. М. деГузман [26] та ін.

Попри наявність такої кількості наукових публікацій, в жодному разі не применшуючи їхнє значення і внесок, слід зазначити про те, що переважна більшість з них концентрується в основному довкола тих питань, які лише опосередковано стосуються карального потенціалу «міжнародного покарання», що поряд із неабиякою актуальністю означеної тематики у сучас-

них реаліях сьогодення обумовлює доцільність проведення відповідного дослідження.

Мета статті – теоретико-правовий аналіз «відплатної спроможності міжнародного покарання», призначеного в межах діяльності системи органів міжнародного кримінального правосуддя.

Виклад основного матеріалу. Стан піднесення та легкої ейфорії, які виразисто простежуються на рубежі століть відносно міжнародного кримінального правосуддя, а також навколо певних позитивних політичних подій, що його оточують [3, с. 538] сьогодні здається добіг своєї логічної кульмінації, а відтак, як вельми метафорично зазначає Д. Любан, за «медовим місяцем» [23, с. 505] настає період «Великої Депресії», – пік циклу в моменті замінюється спадом, інтенсивним зниженням ентузіазму [6, с. 545] та всебічним критиканством.

Те, що зовсім нещодавно вважалось «незаангажованою територією, вольною від політики» та розробленим таким чином, щоб бути значною мірою вільним від політичного контролю [7, с. 4], в аргументах окремих спостерігачів вмиль перетворюється на останній оплот політичної упередженості [27, с. 563] та знаряддя політичної боротьби [28, с. 941]. Як наслідок, гучне і повсюдне транслявання меседжу необхідності ясного розуміння і усвідомлення того, що Міжнародний кримінальний суд просто не може оминати політику і стати звичайною частиною верховенства права [23, с. 505].

Всьому виною надмірні амбіції та завищені очікування [29, с. 1, 25], які головним чином походять від мети служити не лише правосуддю, але й миру [2, с. xiv], – грандіозні та урочисті обов'язки, що першочергово полягають саме у покладенні краю безкарності й забезпечення правосуддя для жертв за допомогою справедливого та неупередженого судового процесу [30, с. 328], а також великі сподівання його виходу за межі виключно кримінального покарання злочинця у напрямку допомогти громадам, охопленим кривавим конфліктом, відмовитися від насильства і прийняти нове, колективне майбутнє [31, с. 1092], які не можуть бути виконані [30, с. 328] та виправдані [31, с. 1092].

Наратив подібної інституційної неспроможності [27, с. 563] надалі досить фривольно продовжується акцентуацією на неабиякій млявості, неефективності та надмірній політизації системи міжнародного кримінального правосуддя, – критиці, що, з одного боку, побудована

на аргументації крихкості легітимності через відсутність належного ступеня примусу та внутрішнього безпорядку, а також неузгодженості, зумовлених недосяжним рівнем безлічі протилежних цілей [29, с. 25], які «розтягують її у різні боки» (стримування, відплата, справедливість для жертв, примирення та формування історичної пам'яті) [29, с. 25], а з іншого – покірності, що проявляється у нездатності протистояти багатим і сильним, а тільки слабким і маргіналам та небажання братися за складні справи, які загрожують могутнім державам [6, с. 545].

Легітимний авторитет через практику верховенства права, засновану на передбачуваності та підзвітності, тобто на правосудді та справедливості [4, с. 131] не береться до уваги, натомість міжнародне кримінальне правосуддя ототожнюється із «афективним правосуддям», в якому «міжнародні інституції верховенства права» не створюють правових процесів, що артикулюють правосуддя у стабільний та передбачуваний спосіб [32, с. 7], а також сприймається як форма «неглобального кримінального правосуддя», що переважно зосереджується на справедливості, яка оцінюється в кожному конкретному випадку, що послабляє претензії Міжнародного кримінального суду на роль справедливої інституції [20, с. 77].

Радикальна мета трансформування світової політичної уяви, щоб десакралізувати насильство, вчинене в ім'я держави або групи, так, щоб воно стало розглядатися як суто кримінальний злочин [23, с. 505], – це також не про Міжнародний кримінальний суд, адже міжнародне кримінальне правосуддя не може дозволити собі бути священним, відокремленим простором для здійснення правосуддя, що розуміється через такі категорії ідентичності, як «жертви» або «злочинці» [32, с. 7]; радше, це «громадяни, які здійснюють спільний проєкт, спрямований на досягнення миру і примирення [33, с. 274], тобто ті, хто був «розділений ворожнечею і зараз пов'язаний певним єдиним зобов'язанням рухатися вперед і відпустити минуле» [34, с. 116], беручи участь у процесі написання спільного наративу [17, с. 45].

В ньому жертви – це не ті, хто абсолютно «нормально» шукає відплати [33, с. 274] за найбільш «ненормальні» злочини у світі [23, с. 505], а ті, хто не стільки очікують покарання, скільки визнання того факту, що те, що їх змусило страждати, було «неправильним», і що їхня моральна велич буде символічно підтверджена [35, с. 371], а потреба у фактичній та особистій

правді втамована [17, с. 40]. Винуватці – не ті, хто, як ні хто інший [36, с. 13-14], заслуговують на принаймні щось хоча б віддалено наближене до пропорційного покарання (з огляду на те, що жодного покарання, яке б охоплювало і відповідало повній тяжкості їх діянь просто не існує [34, с. 129]); це – «цапи-відбувайли», які звинувачуються у нематеріальних страхах і розчаруваннях суспільства [26, с. 22].

Все це зрештою резюмується у твердження про те, що міжнародне кримінальне правосуддя легітимізується через «абстрактну потерпілість» і обіцянку «правосуддя для потерпілих» [11, с. 13]; є вкрай ідеологізованими [17, с. 22], та таким, яке «страждає» від вибірковості та політизації [37, с. 219] настільки, що зацікавлені коментатори почали ставити під сумнів те, чи є правосуддя щодо міжнародних злочинів справжнім правосуддям відповідно до принципу верховенства права, або, скоріше, (не) правосуддям для кількох «нещасних, які потрапили в немилість до наддержав» [37, с. 219].

Висновки і пропозиції. Таким чином, подібний стан справ схоже лише дедалі більше утверджує правдивість тези про те, що кримінальні положення щодо захисту прав людини на міжнародному рівні, на превеликий жаль, лише заплутали і збили з пантелику спроби науковців та юристів створити насправді дієве міжнародне кримінальне право [38, с. 28]. Досі залишається незрозумілим те, як можна «врятувати» саме поняття міжнародного верховенства права, якщо найбільш кричущі його порушення отримують «менш ніж бліду» реакцію [39, с. 858]. Надзвичайно прикро спостерігати за тим, як замість ефективної промоції міжнародного кримінального права у Міжнародному кримінальному суді та поза ним [40, с. 464], виникає ніщо інше, аніж запитання про те, чи повинен він після вчинення злочинів проти людяності та грубих порушень прав людини, сприяти застосуванню кримінальних санкцій, чи натомість підтримувати прощення і примирення [41, с. 2]? Замість того, аби дивитись у «вікно в майбутнє» [2, с. xiii] та сприяти руху вперед і вирішенню проблем Суду, чимраз частіше погляд концентрується на «привідкритих дверях» визнання деяких «позасудових методів в екстремальних обставинах, що не передбачають кримінального переслідування» [42, с. 16]. Про який каральний потенціал покарання може йти мова, якщо вкотре знову відстоюванню має підлягати центральна ідея, – неприйнятність безкарності та відповідальності за вчинення

міжнародних злочинів, пріоритет правосуддя у формі судового переслідування понад усім [42, с. 16], а також «спонукання» міжнародного співтовариства до перевіднайдення «міжнародної» волі до покарання [43], м'якість якого не межує із поблажливим потуранням; суворого, відплатного, адекватного і, насамкінець, невідворотного.

Список використаної літератури:

1. Sadat L. N. The International Criminal Court and the Transformation of International Law: Justice for the New Millennium. Ardsley ; New York : Transnational Publishers, 2002. 566 pp.
2. Cherif Bassiouni M. Foreword. *The International Criminal Court and the Transformation of International Law: Justice for the New Millennium* / L. N. Sadat. Ardsley ; New York : Transnational Publishers, 2002. pp. xiii-xviii.
3. Ambos K. Establishing an International Criminal Court and an International Criminal Code: Observations from an International Criminal Law Viewpoint. *European Journal of International Law*. 1996. Vol. 7, Iss. 4. pp. 519-544.
4. Carlson K. B. Punishment, Legality, and Other Challenges of International Criminal Law. *International Criminal Law Review*. 2023. Vol. 23, Iss. 1. pp. 123-144.
5. From Nuremberg to The Hague: The Future of International Criminal Justice / ed. by P. Sands. New York : Cambridge University Press, 2003. 192 pp.
6. Schabas W. A. The Banality of International Justice. *Journal of International Criminal Justice*. 2013. Vol. 11, Iss. 3. pp. 545-551.
7. Bosco D. Rough Justice: The International Criminal Court in a World of Power Politics. New York : Oxford University Press, 2014. 312 pp.
8. Kremnitzer M. An Argument for Retributivism in International Criminal Law. *Why Punish Perpetrators of Mass Atrocities? Purposes of Punishment in International Criminal Law* / ed by F. Jeßberger, J. Geneuss. New York : Cambridge University Press, 2020. pp. 161-175.
9. Restorative Justice and Criminal Justice: Competing or Reconcilable Paradigms? / ed. by A. von Hirsch, J. Roberts, A. E. Bottoms, K. Roach, M. Schiff. Oxford ; Portland : Hart Publishing, 2003. 348 pp.
10. Combs N. A. Guilty Pleas in International Criminal Law: Constructing a Restorative Justice Approach. Stanford : Stanford University Press, 2007. 370 pp.
11. Lohne K. Penal Welfarism 'Gone Global'? Comparing International Criminal Justice to The Culture of Control. *Punishment & Society*. 2021. Vol. 23, Iss. 1. pp. 3-23.

12. Moffett L. Justice for Victims before the International Criminal Court. London ; New York : Routledge, 2014. 308 pp.
13. Henham R., Drumbl M. Plea Bargaining at the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia. *Criminal Law Forum*. 2005. Vol. 16. pp. 49-87.
14. Damaška M. Negotiated Justice in International Criminal Courts. *Journal of International Criminal Justice*. 2004. Vol. 2. pp. 1018-1039.
15. Findlay M., Henham R. Beyond Punishment: Achieving International Criminal Justice. Basingstoke ; New York : Palgrave Macmillan, 2010. 305 pp.
16. Nouwen S. M. H., Werner W. G. Monopolizing Global Justice: International Criminal Law as Challenge to Human Diversity. *Journal of International Criminal Justice*. 2015. Vol. 13, Iss. 1. pp. 157-176.
17. Hazan P. Measuring the Impact of Punishment and Forgiveness: A Framework for Evaluating Transitional Justice. *International Review of the Red Cross*. 2006. Vol. 88, Iss. 861. pp. 19-47.
18. Cherif Bassiouni M. Searching for Justice in the World of Realpolitik. *Pace International Law Review*. 2000. Vol. 12, Iss. 2. pp. 213-231.
19. Cherif Bassiouni M. Perspectives on International Criminal Justice. *Virginia Journal of International Law*. 2010. Vol. 50, Iss. 2. pp. 269-323.
20. Mégret F. What Sort of Global Justice is 'International Criminal Justice'? *Journal of International Criminal Justice*. 2015. Vol. 13, Iss. 1. pp. 77-96.
21. Cassese A. Reflections on International Criminal Justice. *Journal of International Criminal Justice*. 2011. Vol. 9, Iss. 1. pp. 271-275.
22. Cassese A. Reflections on International Criminal Justice. *The Modern Law Review*. 1998. Vol. 161, No. 1. pp. 1-10.
23. Luban D. After the Honeymoon: Reflections on the Current State of International Criminal Justice. *Journal of International Criminal Justice*. 2013. Vol. 11, Iss. 3. pp. 505-515.
24. Stewart J. K. Responsibility and Punishment: The International Criminal Justice Approach. *The Brains That Pull the Triggers: Syndrome E* / ed. by I. Fried, A. Berthoz, G. M. Mirdal. Odile Jacob, 2020. pp. 495-506.
25. Hazan P. Justice in a Time of War: The True Story Behind the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia. College Station : Texas A&M University Press, 2004. 248 pp.
26. deGuzman M. M. Harsh Justice for International Crimes? *The Yale Journal of International Law*. 2014. Vol. 39. pp. 1-35.
27. Dugard J. Palestine and the International Criminal Court: Institutional Failure or Bias? *Journal of International Criminal Justice*. 2013. Vol. 11, Iss. 3. pp. 563-570.
28. Nouwen S. M. H., Werner W. G. Doing Justice to the Political: The International Criminal Court in Uganda and Sudan. *European Journal of International Law*. 2010. Vol. 21, Iss. 4. pp. 941-965.
29. Aksenova M. Symbolism as a Constraint on International Criminal Law. *Leiden Journal of International Law*. 2017. Vol. 30, Iss. 2. pp. 475-499.
30. Dougherty B. K. Right-Sizing International Criminal Justice: The Hybrid Experiment at the Special Court for Sierra Leone. *International Affairs*. 2004. Vol. 80, Iss. 2. pp. 311-328.
31. Fletcher L. E. From Indifference to Engagement: Bystanders and International Criminal Justice. *Michigan Journal of International Law*. 2005. Vol. 26, Iss. 4. pp. 1013-1095.
32. Clarke K. M. Affective Justice: The International Criminal Court and the Pan-Africanist Pushback. Durham ; London : Duke University Press, 2019. 351 pp.
33. Meernik J. Justice and Peace? How the International Criminal Tribunal Affects Societal Peace in Bosnia. *Journal of Peace Research*. 2005. Vol. 42, No. 3. pp. 271-289.
34. Kamatali J. M. The Challenge of Linking International Criminal Justice and National Reconciliation: The Case of the ICTR. *Leiden Journal of International Law*. 2003. Vol. 16, Iss. 1. pp. 115-133.
35. McCarthy C. Victim Redress and International Criminal Justice: Competing Paradigms, or Compatible Forms of Justice? *Journal of International Criminal Justice*. 2012. Vol. 10, Iss. 2. pp. 351-372.
36. The Oxford Companion to International Criminal Justice / ed. by A. Cassese. Oxford : Oxford University Press, 2009. 1008 pp.
37. Justice Belied: The Unbalanced Scales of International Criminal Justice / ed. by S. Chartrand, J. Philpot. Montréal : Baraka Books, 2014. 282 pp.
38. Friedlander R. A. The Foundations of International Criminal Law: A Present-Day Inquiry. *Case Western Reserve Journal of International Law*. 1983. Vol. 15, Iss. 1. pp. 13-25.
39. Mégret F. International Criminal Justice as a Peace Project. *European Journal of International Law*. 2018. Vol. 29, Iss. 3. pp. 835-858.
40. Goldstone R. J. Justice as a Tool for Peace-Making: Truth Commissions and International Criminal Tribunals. *New York University Journal of International Law and Politics*. 1996. Vol. 28, No. 3. pp. 485-503.
41. Minow M. Do Alternative Justice Mechanisms Deserve Recognition in International Criminal Law?: Truth Commissions, Amnesties, and Complementarity at the International Criminal Court. *Harvard International Law Journal*. 2019. Vol. 60, No. 1. pp. 1-45.

-
42. Keller L. M. The False Dichotomy of Peace versus Justice and the International Criminal Court. *Hague Justice Journal*. 2008. Vol. 3, No. 1. pp. 13-49.
43. Lohne K. *Advocates of Humanity: Human Rights NGOs in International Criminal Justice*. Oxford : Oxford University Press, 2019. 288 pp.
-

Kuzmin E. E. Reflection on the punitive potential of punishment through the prism of international criminal justice

The article is devoted to an attempt to provide a comprehensive theoretical consideration of the issue of assessing the level of real punitive potential of punishment for international crimes from the perspective of existing modern philosophical-legal concepts of international criminal justice and the specifics of its functioning.

Given the undertaken theoretical-legal analysis of the advanced achievements of scientific professional thought over the past few decades, it is determined that there is a tendency towards a consistent full-scale critique of international criminal law and the system of international criminal justice, both at the conceptual level and in terms of certain aspects of its practical activities.

Particular attention is paid to the International Criminal Court, which currently remains a “hostage” to a very non-standard and intricate situation of the forced necessity to find a balance between “serving justice and peace” and “establishing the priority of justice over might”.

Key factors that have a direct negative impact on the level of retributive potential of punishment imposed by international criminal justice bodies are identified: excessive politicisation of the international criminal justice system, challenging legitimacy due to the lack of an adequate degree of coercion, as well as the nature of inherent selectivity, the presence of a large number and variety of goals with too high a bar to achieve, intuitive and case-based justice that undermines the sense of universal justice, as well as an exaggerated perception of the concept of human rights.

It is emphasised that there is an urgent need to return the “fashion for punishment” to the sphere of international relations: a radical change in attitude to punishment as an unpopular object that is shunned to reaffirm the commitment of the international community to the total, absolute and unconditional inadmissibility of impunity for international crimes.

A statement is made about the absolute inadmissibility of tolerating international crimes and the lack of alternatives to punishment as a means of achieving justice leading to peaceful social coexistence, in which all those responsible for brutal violence will be convicted and punished for their own deserts: without any inexplicable mitigation, generosity, leniency, mercy and moralisation – retributively, severely and inevitably.

Key words: *punishment, international punishment, punishment for international crimes, international criminal law, punishment in international criminal law, international criminal justice, international criminal justice bodies, punishment in international criminal justice, responsibility for international crimes, fight against impunity.*